

Književna poročila.

Dr. Emil Brezigar, Verboten einer Wirtschaftskrise Deutschlands. Konkrete Anwendung der Krisentheorie an die jetzige Wirtschaftslage. Mit 11 Tabellen im Text und 2 Diagrammen. 1913. Berlin. Puttkammer & Mühlbrecht. 61 str.

Pisatelj, kraški naš rojak, sedaj odvetniški kandidat v Gorici, že dobro znan kot odličen „Vedin“ sotrudnik, hoče podati prispevek k teoriji gospodarskih kriz. Kazoč kratko na „gospodarski cikel“: konjunkturo, krizo in depresijo, označujoč bistvo teh pojavov v konciznih, a zelo značilnih potezah, razpravlja o predznakih bližajoče se krize. Kot take smatra bistveno: visok diskontni stavek, nerazmerno veliko porabo železa, zmanjšano število brezdelnih ter velike kreditne zahteve do državne banke. Tu ne more biti mesta, da dalje sledimo vrlo zanimivemu idejnemu razvoju pisateljevemu ter preiskujemo utemeljenost njegovih zaključkov. Zadostuje, da opozorimo na delce in mnogo obetajočega avtorja tudi naše pravniške kroge. Omenimo le še to-le: Pisatelj nam očitno ne gre za tem, da nam poda strogo znanstveno delo, zato mu tudi ni dal potrebne znanstvene opreme. Namen njegov je očitno ta: lansirati svoje nove ideje v znanstvenem in gospodarskem svetu. Navzlic temu je pokazal pisatelj, da obvladuje svojo stroko, dokazal je obsežno poznavanje gospodarskega življenja in tudi potrebne literature, stilistično nenavadno spretnost. Izražamo odkrito željo, da bi avtorju skoro dopuščale njegove zunanje razmere svoje ideje utemeljiti v obsežnejšem znanstvenem delu, ki bi ne bilo omejeno le na gospodarske prilike pojedinega ozemlja.

P.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1913.

— (Osebne vesti.) Podeljen je: višjemu deželnemu sod. svetniku dr. Franu Vovšku v Maribonu o priliki vpokojitve naslov dvornega svetnika. — Imenovani so: za deželnosodnega svetnika okrajni, sodnik Avgust Modrinak v Mariboru na mestu; za okrajne sodnike sodniki: dr. Fran Cvetko v Trebnjem, Gustav Gallé v Ljubljani za okrožje višj. deželnega sodišča v Gradcu, Gvido Mihelič v Vipavi, Anton Kuder v Novem mestu, Martin Zwitter v Novem mestu, Hugo Luschin v Radovljici, dr. Jakob Jan v Krškem; za avskultante pravni praktikantje: v okrožju višjega deželnega sodišča v Trstu Klemen Cubranič, Fran Slovkočič, Ivan Štrk, Rajko Šestan. — Premeščeni so: dež. sodni svetn. in sodni predstojnik Matej Primožič v Tolminu in okrajni sodnik z na-

slovom in značajem deželnosodnega svetnika dr. Rigatti-Luchini pri trgovskem in pomorskem sodišču v Trstu, oba v Trst; okrajni sodnik in sodni predstojnik Just Dietz iz Cerknega v Tolmin, sodnika Edvard Zeller iz Wolfsberga v Breže, dr. Janez Fürstbauer iz Pliberka v Ptuj, sodniku okrožja višjega deželnega sodišča v Gradcu dr. Ferdinandu Blaschku pa je podeljeno mesto v Pliberku. — Pisarno je otvoril v Ptuj odvetnik dr. Anton Gosak. — Dne 18. junija t. l. so bili izvoljeni od odvetniške zbornice v Ljubljani 1. v odbor dr. A. Suyer za člana, 2. v disciplinarni svet: dr. J. Kušar za člana, dr. F. Tominšek za člana, dr. J. Žirovnik za namestnika. — V stalno komisijo za izvrševanje kazni v sodnih ječah ljubljanskih sta imenovana kot zaupnika-namestnika višji davčni upravitelj v pok. Fran Aumann in c. kr. orožniški stražmojster v pok. Friderik Praprotnik.

— (Umrli) je 28. julija t. l. gosp. dr. Josip Kušar, odvetnik v Kranju, v 48. letu svoje dobe in sicer v Rogaški Slatini. Pokojnik, tudi član društva „Pravnik“, je bil med tovariši in v širših krogih izredno priljubljen posebno po svojem kremenitem značaju in kot narodni boritelj. Čast njegovemu spominu!

— (Razširjenje delokroga c. kr. ministrstva za javna dela na tehniško sodelovanje pri napravah za razsvetljavo vasi in mest. Z odlokom 17. julija 1913, št. 39.610 —XII, je c. kr. ministrstvo za javna dela obvestilo vsa politična deželna oblastva, da je vsled želj, izraženih od več strani, oddelek za stroje in elektrotehniko v tem ministrstvu dobil nalog, pomagati s svetom pri napravah za javno razsvetljavo. Ta oddelek bo občinam in drugim javnim korporacijam pri razsvetljivih napravah, za katere pridejo vpoštev javni smotri, dajal nasvete glede projektov, danih podlag in izvršitve zgradbe, da brez zadržka dosežejo smotreno in zadovoljivo rešitev stavljenih nalog. Posebno se bo pazilo tudi na to, da se bodo koristno uporabljale pridobljene izkušnje ob upoštevanju modernega napredka in izvršitvenih možnosti. Ministrstvo za javna dela se bo pečalo torej z nastopnimi deli glede označenih razsvetljivih naprav:

1. presojalo bo in izdajalo mnenja o projektih — upošteva dane podlage — glede možnih rešitev, izvolitve razsvetljavnega sistema, zgradbe in obratnih stroškov, oziroma gospodarske smotrenosti;
2. izvrševalo bo predpreiskave na lici mesta;
3. dajalo bo nasvete o razpisnih pogojih, ponudbah in izvršitvi zgradb;
4. sodelovalo bo pri nadzorovanju gradbenih del in presoji dovršenih naprav;
5. presojalo in preiskovalo bo obstoječe naprave glede na obstoječo obratno opremo, potrebne spremembe in razširjenja;
6. zasledovalo bo novosti, napredek v tehniki razsvetljave, zbiralo in objavljalo pridobljene izkušnje.

Delovanje bo le posvetovalno, naprava načrtov in izvrševanje zgradb pa ne bo naloga imenovanega ministrstva.

Ministrstvo bo poslovalo na prošnjo začetkom omenjenih interesentov. Presojanje predloženih projektov, podajanje nasvetov in mnenj bo brezplačno, pač pa bo ministrstvu za javna dela povrniti narasle stroške za posebne naprošene intervencije, potovanja i. t. d. Le tedaj ne bo plačati pristojbin ministrstvu za javna dela, kadar se uradoma odpošljejo izvedenci k lokalnim obravnavam političnih oblastev.

K zgoraj opisanemu delovanju se smejo, če je treba, pritegniti tudi organi državne stavbne službe v kronovinah.

Zadevne prošnje je vlagati na ministrstvo za javna dela potom pristojnega političnega oblastva.

V naših krajih so začele zlasti občine intenzivneje skrbeti za javno razsvetljavo, posebno električno. Še večjega razvoja na tem polju pa je pričakovati v doglednem času. Pri velikem pomanjkanju domačih tehnikov-špecialistov na tem polju bo občinam in drugim javnim korporacijam pomoč ministrstva za javna dela gotovo dobrodošla ter jih bo varovala pred realiziranjem neekonomično zasnovanih projektov in izkoriščanjem s strani podjetništev, ki se pečajo s projektiranjem in izvrševanjem takih naprav.

I. S.

— (Nekaj za preiskovalne sodnike.) Mnogokrat nanese med preiskavo prilika, da treba dognati, ali je storilec desničar ali levičar. Ako se to ne izve, stvar ne gre naprej, ne ve se, je li bil napad od gotove strani mogoč, ne ve se, ali je bila oseba ranjena v napadu ali v brambi, i. t. d. Ta vprašanja so mnogokrat tako važna, da treba vprašati sodne zdravnike, kaj je preiskovanec, ali desničar ali levičar. Ti preiščejo mišičje obeh rok in presodijo vprašanje po tem, katera roka ima razvitejše mišičje. Krepkejše mišičje ima seveda navadnorabljen roka („Gebrauchshand“). V „Münchener medizinische Wochenschrift“ 1911 št. 49 pa je, kakor čitam v Grossovem Archivu, zvezek 51 str. 172, priobčil Bruning enostavnejši način, kako se dožene levičarje. Trdi iz izkušnje, da brez daljše vaje naši roki ne moreti istočasno v nasprotni smeri krožiti. Čim podobnejši sta kretanji po svojem načinu, tim težje je, vztrajati pri različnem kretanju. Ako se preiskovancu naroči, naj kroži z eno roko od spredaj navzad, z drugo pa od vzad navspred, onda postane pri hitrejšem gibanju manj vajena roka kmalu negotova in se počne nazadnje gibati v isti smeri kakor roka, ki jo preiskovanec rajše rabi. Tista roka, ki ostane pri prvotni smeri, je navadnorabljen roka. Pri desničarju se pri kroženju kmalu pridruži levica desnici, pri levičarju desnica levi. — Napravil sem nekaj poskusov in se prepričal, da ima Bruning prav. Za prvo silo utegne ta migljaj pri preiskavah dobro služiti. Ako treba vendar le še zvedenškega mnenja, utegne Bruningov poskus podpreti podatke zvedeniške preiskave vsaj kolikor toliko.

Dr. M. D.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnik“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26 oz. 22.